Evlilik kararında doğru iletişim

“Melek” rumuzlu okuyucumuz: “İstenilen bir kızın kararı olumlu iken ve dinî açıdan bütün şartlar da olumlu olmasına rağmen, anne ve babanın bu izdivaca şiddetle karşı çıkmaları ve kızlarına baskı yapmaları doğru mudur? Böyle bir durumda kızın yapması gereken nedir? Son karar hakkı kimindir? İslâmiyet’e göre anne ve babaların evlendirme konusunda hakları nelerdir?”

Evlenmek ve âile ocağı oluşturmak, insan fıtratının ihtiyaçlarından ve gereklerindendir. Dinimiz bu konuda kapıyı açık bırakmakla kalmamış, bizzat düzenleme yapmış ve yuva kurmayı teşvik etmiştir. Dinimizin evliliği helâl, zinayı haram kılması hem insan fıtratına en münasip cevap, hem de sağlıklı nesiller yetiştirmek için en emin bir yol teşkil etmiştir.

Evlenme çağında kızı veya oğlu olan anne ve babalar, evlâtları için münasip bir kısmet çıktığında, bir zarar ve belâya dolaşmadan, Allah’ın izniyle ve hayırlısı ile, evlenmelerine yardımcı olmalıdırlar. Aksi takdirde “armudun çöpü, üzümün sapı” hesabıyla, incir çekirdeğini doldurmayan bir takım pürüzlere dayalı olarak gereksiz titizlik, alınganlık, şiddet ve darlık göstermeleri ve evliliğe tek taraflı köstek olmaları fıtrata uygun bir davranış olmadığı gibi, daha sonra doğabilecek bir düzine olumsuzluklara da zemin hazırlayabilir.

Kız veya erkek evlâtlarımız da; anne ve babalarının kendileri için kötülük düşünebileceğine asla ihtimal vermemelidirler. Unutmamalıdırlar ki, hiçbir anne-baba, kendi evlâdının kötü olmasını asla istemez. Anne-babanın istek ve tercihleri kendileri için mutlaka en iyisi, en münasibi ve en uygunudur.

Münasip bir eş seçiminde evlâtlarla anne-babalar arasında olabilecek sürtüşmelerin bir sebebi, her iki tarafın da “en iyi ve en güzel” tercihi yapma hassasiyetine sahip olmalarıdır. Ortak bir hedef çizebildiğimize göre, geriye ortak bir “yol ve usûl” tesbiti kalmaktadır. Çocuklar ve ebeveyn, iki sırdaş ve iki arkadaş gibi oturup, kendi meselelerini konuşabilmelidirler. Ne anne ve baba çocuğuna baskıcı ve aldırmaz davranmalı; ne de evlât, saygının ötesinde, anne ve babasından hicap etmelidir! Her

iki taraf da bu meseleyi birlikte çözebileceklerine inanmalıdırlar; birbirlerine güvenmelidirler.

Şüphesiz, bu meselede her iki tarafa da görev ve sorumluluklar düşer. Şöyle ki:

1- Evlâtlar, anne-babalarına saygıda ve hürmette kusur etmemeliler. Onların kendileri için en iyiyi istediklerinden emin olmalılar, onların tecrübelerine güvenmeliler, onların uyarılarını dikkate almalılar, onların olumlu veya olumsuz görüşlerindeki haklılığı teslim etmeliler. Mümkün mertebe onların çizdikleri yöne razı olmalılar. Anne ve baba sözü dinlemenin, bahtlarını açacağını ve yollarını aydınlatacağını unutmamalıdırlar.

2- Anne ve babalar da, rüşt çağına ulaşmış, akil ve baliğ olmuş evlâtlarının kendi istikballerini seçebilecek yeterlilikte olduklarını teslim etmelidirler. Onlara "dünkü çocuk!" nazarıyla değil; kendilerine güvenen, kendileri hakkında karar verebilen, karar verdikleri takdirde--on sekiz yaşından sonra—hem resmen, hem dinen evlenme ehliyetine haiz olan ve sorumluluk alabilen birer "olgunlaşmış birey" nazarıyla bakmalıdırlar. Mümkün mertebe destek ve yardımcı olmaya çalıştıkları konusunda inandırıcı olmalıdırlar. Olumsuz görüşleri olduğunda, bunu emir-komuta üslûbuyla değil; gerekçesiyle birlikte ikna edici bir üslûpla anlatmaya özen göstermelidirler. Böylece ortak gayelerde ve ortak tarzlarda birleşmek ve mutlu bir evlilik adımı atmak inşâallah mümkün olabilecektir. Evlenme hususunda kızın da, erkeğin de rızaları esastır. Ebeveyn, oğlunu evlendirirken nasıl rıza esasına göre davranıyor ise, kız verirken de kızın izni ve rızasına göre hareket etmelidir. Sünnet olan budur. Kendisi yön verici görüşler beyan edebilir; ama kızın istek ve tercihlerini göz ardı edemez.

Nitekim Peygamber Efendimiz (asm); "Dul kadın kendi rızası alınmadan nikâh olunmaz. Bakire kız da kendisinden izin istenmeden nikâh olunmaz." buyurdu.

Sahabeler:
"Ya Resûlallah! Bakire kızın izni nasıl olur? (Utanmaz mı?)" diye sordular. Allah Resûlü (asm):
"Onun sükûtu, izin sayılır." buyurdu. 1

Hazret-i Âişe Validemiz (ra) bildirmiştir: Bir genç kız gelerek, "Babam beni sırf itibar kazanmak için kardeşinin oğluyla evlendirdi. Hâlbuki ben istemiyorum." dedi. Hazret-i Âişe (ra):

"Nebiyy-i Ekrem (asm) gelinceye kadar bekle." dedi.

Resûlullah Efendimiz (asm) gelince, kızın babasına haber göndererek çağırttı ve kızının fikrini alıp almadığını sordu. Kız bu defa:

“Yâ Resulallah! Ben babamın yaptığı işe karşı değilim. Fakat evlenme işinde kadınların da söz hakkı var mı? Onu öğrenmek istedim.” dedi. Ebû Hüreyre (ra) bildirir ki, Resûlullah (asm) şöyle buyurdu:

“Kız evlendirilirken fikri sorulur. Eğer sükût ederse, izin vermiş sayılır. Eğer istemezse, evlendirmek caiz değildir.” [2] Demek, son karar hakkı kızındır. Ancak bu karar tesbit edilene kadar; ne kız, anne ve babayı kırmalıdır, ne de anne ve baba kızını düşüncelerinde yalnız bırakmalıdır.

İki taraf da hiçbir zaman, sevgiyi, saygıyı, şefkati ve birbirini anlamayı ihmal etmemelidir.

Dipnotlar:

1- Müslim, Nikâh, 9,
2- Nesâî, Nikâh, 36; İbn-i Mâce, Nikâh, 12